

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 331/2022-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 7 Er 403/2003-26 z 25. januára 2022 a proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 7 Er 403/2003 z 26. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 331/2022 z 9. júna 2022 a ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 560/2022 z 19. októbra 2022, ktoré boli uznesením senátu ústavného súdu z 8. decembra 2022 spojené na spoločné konanie, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Er 403/2003-26 z 25. januára 2022 a č. k. 7 Er 403/2003 z 26. apríla 2022. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred okresným súdom viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ ako súdny exekútor poverený výkonom exekúcie. Predmetom exekučného konania bolo vymoženie peňažnej pohľadávky s príslušenstvom, ktorú povinný nezaplatil napriek tomu, že mu táto povinnosť bola uložená exekučným titulom – rozhodnutím o priestupku. Sťažovateľ 17. februára 2020 vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu oprávnenému na úhradu trov starej exekúcie, a to z dôvodu, že boli naplnené podmienky na takýto postup podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Proti upovedomeniu sťažovateľa o zastavení exekúcie podal oprávnený námietky, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 31. augusta 2020 tak, že im vyhovel a zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Konštatoval, že v okolnostiach posudzovanej veci došlo k preklúzii pohľadávky priznanej exekučným titulom skôr, ako začala plynúť rozhodná doba podľa § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z., preto sťažovateľ nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Uvedená procesná situácia odôvodňovala podľa jeho názoru potrebu aplikácie § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Keďže exekúcia mala byť už dávno zastavená, nebolo ju možné zastaviť podľa zákona č. 233/2019 Z. z. a celú procesnú situáciu možno podľa neho vyriešiť len tak, že upovedomenie sťažovateľa o zastavení exekúcie sa zruší a exekúcia sa následne zastaví uznesením súdu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku.

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením z 25. januára 2022 zamietol, stotožniac sa s názorom vyjadreným v uznesení vyššieho súdneho úradníka.

5. Následne okresný súd napadnutým uznesením z 26. apríla 2022 zastavil exekúciu a nepriznal sťažovateľovi trovy exekúcie z dôvodu, že k prekludovaniu vymáhaného nároku došlo ešte v roku 2004, pričom sťažovateľ napriek tomu viedol exekúciu naďalej a nepodal návrh na zastavenie exekúcie. V uvedenom nekonaní súdneho exekútora videl okresný súd dôvod na nepriznanie náhrady trov exekúcie (§ 243j Exekučného poriadku).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom č. 233/2019 Z. z., ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súdny sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. práve pre účely vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo však sťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. Sťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného

a k vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona č. 233/2019 Z. z. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku a zákona č. 233/2019 Z. z. považuje za rozporný s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

7. Napadnuté uznesenie z 26. apríla 2022 je bez akýchkoľvek pochyb naviazané na predchádzajúce uznesenie, ktorým súd rozhodol o námietkach oprávneného. Rozhodnutie, ktoré je v priamom rozpore so zákonom, nepochybne zasahuje do základných práv sťažovateľa a podľa jeho názoru nemôže obstať. Rozhodovanie o trovách exekúcie ďalším uznesením, ktorým súd rozhodol aj o zastavení (už zo zákona zastavenej) exekúcie, má priamy pôvod v nesprávnom zrušení upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Okresný súd ho nemal vydať a práve toto uznesenie vytvára následne podklad na ďalšie nezákonné rozhodnutie súdu o trovách exekúcie. Trovy súdneho exekútora sú totiž priamo určené zákonom č. 233/2019 Z. z. a nijaká právna úprava nezveruje právomoc konajúcemu okresnému súdu, aby o nich rozhodoval a určoval ich výšku.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu z 25. januára 2022, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 12. júla 2022, chronologicky opísal priebeh exekučného konania a dodal, že uznesením z 26. apríla 2022 bola exekúcia právoplatne zastavená a sťažovateľovi neboli priznané trovy exekúcie. Súčasne poukázal na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu v obdobných veciach (napr. III. ÚS 219/2022, IV. ÚS 196/2022 a pod.).

9. Nadväzne vo vzťahu k ústavnej sťažnosti namierenej proti uzneseniu z 26. apríla 2022 uviedol, že pri rozhodovaní o zastavení vychádzal z § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku a pri rozhodovaní o trovách exekúcie z § 200 ods. 5 v nadväznosti na § 243j Exekučného poriadku. Podľa § 243j Exekučného poriadku v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa

exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 v znení účinnom do 31. marca 2017. Z priebehu exekučného konania je preukázané, že sťažovateľ porušil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z § 57 ods. 4 Exekučného poriadku, keď exekučnému súdu nepredložil po prekludovaní vymáhaného nároku vec na zastavenie exekúcie. Podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 exekútor je povinný predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie alebo čiastočné zastavenie exekúcie. Z citácie právnej normy teda vyplývala pre sťažovateľa povinnosť, a nie možnosť bezodkladne predložiť súdu po uplynutí prekluzívnej lehoty vec na zastavenie exekúcie, a to najneskôr po 1. júni 2010. Sťažovateľ sa žiadnym spôsobom nezmieňuje, prečo tak do 26. marca 2020 (keď vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie) neurobil. Z tohto pohľadu nie je možné súdu vyčítať, že pri rozhodovaní o trovách súdneho exekútora postupoval podľa § 243j Exekučného poriadku.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Zúčastnená osoba, ktorým bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, nevyužila svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ v rámci svojich replík reagoval na vyjadrenia okresného súdu, v ktorých zotrval na dôvodnosti podaných ústavných sťažností.

III.4. Ústne pojednávanie:

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavných sťažností je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd napadnutými uzneseniami neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

14. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento

článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

15. V posudzovaných veciach sa sporným stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.

16. Pre posúdenie ústavných sťažností je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trov zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon č. 233/2019 Z. z. je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom.

17. V danej exekučnej veci išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

18. O zhodných ústavných sťažnostiach sťažovateľa (čo sa týka rozsahu a dôvodov) rozhodli jednotlivé senáty ústavného súdu na základe odlišných právnych záverov, čo vyústilo do zjednotenia právnych názorov v pléne ústavného súdu podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 uviedlo, že preklúzia sama osebe na rozdiel od skutočností podľa zákona č. 233/2019 Z. z. nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa Exekučného poriadku sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona, ako to je podľa zákona č. 233/2019 Z. z., ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. však vo veci sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už exekučný súd preto nemohol zastaviť exekúciu podľa Exekučného poriadku a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu zákona č. 233/2019 Z. z.

ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona, a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa Exekučného poriadku. Na takúto úvahu nie je v zákone č. 233/2019 Z. z. žiaden normatívny základ.

19. S ohľadom na uvedené plénum ústavného súdu konštatovalo: „I. Právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, nie je správny.

II. Samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie však nie je porušením základných práv súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

20. V tejto súvislosti plénum ústavného súdu zdôraznilo, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).

21. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú viazané jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd naň v podrobnostiach odkazuje a s poukazom na v ňom uvedené závery ústavnej sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu okresného súdu z 25. januára 2022 nevyhoviel (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

22. Plénum ústavného súdu sa zaoberalo i otázkou náhrady trov exekúcie, o ktorú sťažovateľovi primárne išlo, keď uviedlo, že vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. I zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevylučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku priznaná podľa § 203 Exekučného poriadku odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako paušálna náhrada vo výške 35 eur priznaná podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Na tom nemení nič ani § 243j Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.

23. To bol aj prípad sťažovateľa v práve prejednávanej veci, keď okresný súd uznesením z 26. apríla 2022 zastavil exekúciu a sťažovateľovi nepriznal trovy exekúcie z dôvodu, že pri jej výkone nepostupoval v zmysle ustanovení Exekučného poriadku. S ohľadom na závery pléna považuje ústavný súd spôsob, akým okresný súd pristúpil k riešeniu otázky trov exekúcie, keď za daných okolností aplikoval § 243j Exekučného poriadku, za ústavne udržateľný.

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovел ani ústavnej sťažnosti sťažovateľa nasmerovanej proti uzneseniu z 26. apríla 2022 (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu